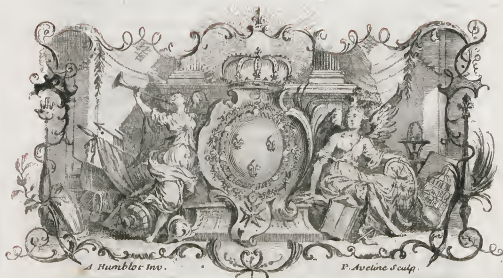

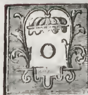
D: O. M.

POSITIONES ANATOMICÆ

ET

CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

OBSTETRICANS, cujus eſt partum naturalem obſervare, non naturalem adjuvare, contra naturam inſtituere, is eſt qui morbos mulierum ad prægnationem ſpectantes, eorum cauſas, ſigna, variaque quibus curantur media, percallet. Illum ut ab experientiâ ſolâ habilem nullus ſalutabit, quin ipſi injurioſus videatur. Cui Phyſiologiæ, Hygieienes, Pathologiæ,

Therapeuticæ, Anatomesque præsertim non affulgent principia, ille obstetricans nomine, non re habeatur. Quædam igitur de partu non naturali & contra naturam dicturi, organorum muliebrium generationi famulantium structuram paucis exponemus.

Hæc ratione diversi situs in externa & interna dividuntur; externa nimis innotescunt quam ut iis immoremur: non item de internis quæ inter vagina, uterus, tubæ fallopiana & ovaria annumerantur.

Vagina Canalis est membranaceus, à pudendo ad uterum usque protensus, in hypogastricâ pelvi, vesicam inter & rectum quibus cohæret, positus. Non una & eadem vaginæ in omnibus species: his longa, ampla, intus levigata; illis brevior, strictior, rugis instructa, circulo membranaceo in inferiore suâ parte decorata &c. ab ætate variâ, majore vel minore totius corporis habitu, rariore vel frequentiore veneris usu repetenda varietas.

Uterus viscus est molle, pulposum, facile extensile, elasticum, intus cavum, superiorique vaginæ parti continuum. Ut vagina, sic provaris circumstantiis, eundem habitum uterus non servat. Nunc enim crassior est, sanguine turgidior; nunc è contra minor &c. excepto prægnationis tempore, trianguli aut piri inversi figuram non male æmulatur. Eadem quoque est figura internæ uteri cavitatis, quæ inferius cum vaginâ, superius ab uno quoque latere cum tubis fallopianis communicat.

Quatuor ligamentorum ope uterus insitu suo retinetur; illa rotunda ex hujus superiori & laterali parte oriunda, per annulos musculorum abdominálium traducta, in pudendi labra superioremque femorum partém desinunt; alia lata dicta, membranacea, peritonæi propagines, quem amplectuntur uterum, pelvis hypogastricæ parietibus alligant.

In utriusque ligamenti lati crassitie, anterius & superius, tuba fallopiana, uteri fundo à latere continua, hic loci minima, ex alterâ parte amplior, fimbriis inæqualibus terminata; inferius vero & posterius includitur ovarium vesiculis refertum, uteroque ligamento terete annexum.

Maximo vaſorum numero partes illæ irrigantur ; ſanguinea ab hypogaſtricis & ſpermaticis , nervea vero ab utroque ſympatico majore & nervis ab oſſe ſacro anterius oriundis mutuantur.

EX CHIRURGIA.

Partus eſt infantis ex utero materno exitus ; qui triplex ; ſcilicet , naturalis , non naturalis & contra naturam. Partus naturalis ille eſt in quo infans & ſecundinæ ſolius naturæ Conatu prodeunt. Partus non naturalis ille eſt in quo quædam cognitis tamen arcenda mediis , obſtant quominùs natura ſuum opus proſequatur ; partus-que tandem contra naturam ille eſt in quo obſtetricans , novum iter infanti parare cogitur.

Plurimæ plus-minus-ve difficile removendæ partûs non naturalis cauſæ , eæ-que vel à matre , vel ab infante ſunt repetendæ : ab infante ; placenta primùm occurrens , funiculus umbilicalis juſto longior , infans major , hydropicus , mortuus , male ſitus : à matre ; convulſiones , gravis hemorragia , uteri cervix aut vagina ſtrictiores , uterus male ſitus , è naturali ſede delapſus , pudendique tandem labia aut interna vaginæ ſuperficies quâdam cicatrice obducta.

Placentam primùm occurrere ex eo cognoſcitur , quod , præter urgentem hemorragiam , corpus molle , ſpongioſum , inæquale tactu deprehendatur. Si os uteri jam ſatis dilatatum eſt , placenta , modo obſtet , vel membranæ ulterius , unguibus diſcerpantur , in uterum manus immitatur , apprehenſiſque pedibus infans foràs extrahatur. Si vero parcior eſt orificii dilatatio digitis paulatim explicetur , partus-que eodem modo abſolvatur.

Duplex ex umbilicali proceſſu juſto longiore enaſci poteſt incommodum : vel enim infantis membris circumvolvitur , vel primus foràs aut aliis partibus immixtus emergit. Gravis uterque caſus : Si primùm occurrat , digitis in uterum intruſis funiculi umbilicalis involutiones ſi fieri poteſt ſolvantur , quando-

que etiam forficibus abfcindantur ; fi vero fecundùm ; eadem fere femper ac placentæ primùm occurrentis methodus inftituenda eft.

Infantem rectè fitum dicunt qui facie pronâ os uteri vertice urget : alii qui cumque fitus non naturales funt ; unde fexcenti fitus non naturales, qui integris vel difciffis velamentis poffunt explorari. Cum integra funt velamenta doloris expectanda eft remiffio : tunc enim recedentibus aquis, diverfæ infantis partes non fecus ac iis difciffis tactu facile dignofcuntur. Quicumque autem fit infantis fitus, modo à naturali recedat, fœpius ftatim pedibus eft extrahendus.

Difficilis admodùm partus fi infantis & matris partes inter fe diffentiant, qui ab uteri cervice aut vaginâ conftrictis, vel ab infante majore aut hydropico procedit. Ex dolorum puerperii diuturnitate & tactu diagnofis. Venæ fectionibus, vaporum balneo, pudendorum cum oleofis inunctione ea non raro folvuntur obftacula. His incaffum adhibitis & capite non admodum prodeunte,. aft in vaginâ infixo, utriufque manûs digitus index in vaginam immittendus eft, ut iis ultrà infantis axillas introductis, corpus poffit educi.

Hydrops, funiculus umbilicalis jufto longior, frequentia fanguinis profluvia, uterus ftrictior, animi pathemata, morbique, tales convulfio, vomitus idiopathicus, crebra tuffis, diarrhœa & immodicæ exercitationes, lapfus, ictus aliaque hujufmodi infantem in utero poffunt enecare. Infantis mortui plurima funt figna in incerta & certa non immeritò diftinguenda : incerta deducuntur ex eo quod quædam è caufis fupra enumeratis præcefferint, quod infantis fui motum à quodam tempore mater non deprehenderit, quod venter mammæque flaccidæ fiant, uterus fenfum ponderi cieat, variafque in partes pro vario mulieris fitu prolabatur ; quod adfint animi deliquia, lactis ftillicidia, fubfultus hyfterici, materiæ flavæ, ichorofæ, nigricantis per inferiora effluxus, quodque tandem fœtidus ex iis odor exurgat. Funiculus vero umbilicalis flaccidior, arteriæ prope infantis abdomen

non ſubſalientes, epidermidiſque à ſubjectâ cute ſepáratio, exanimem eum eſſe certiſſime ſuadent.

Emortuus infans recte ſitus eſt vel non: fœtum exanimem recte compoſitum vulgò non tamen ſemper natura expellit. Vel enim poſt aliquod tempus in oris uterini anguſtias delapſus inibi hæret & detinetur, vel partus nullatenus proficit. Primo in caſu methodo à laudando *Lamotte* propoſitâ infans eſt (*a*), extrahendus; in ſecundo verò caput repellendum eſt, infanſque ut malè compoſitus eſt habendus. Sœpius tamen accidit ut dum ſic pedibus educitur, avulſum caput in utero remaneat; tunc vel digito in os inſerto, vel volſellis palfini, vel ferramento *Tiretête* dicto à M. *Levret* (*b*) invento, vel tandem uncinis ſine morâ auferendum eſt.

Hemorragia, placentæ ab utero avulſionem funiculique umbilicalis (*c*) rupturam; convulſiones verò nervorum, præſertimque utriuſque ſympathici majoris irritationem ſubſequuntur. Convulſionum & Hemorragiæ diagnoſis patet: in morâ periculum; partus, methodo dum deplacentâ primùm occurrente, à nobis propoſitâ, abſolvatur.

Situs uteri depravatus triplex: uterus nempe nimium propendulus (*d*), uterus ſpinæ dorſi nimis appreſſus, uteruſque in alterutrum latus nimis obliquatus. Par in omnibus hiſce circumſtantiis diſcrimen. Uterum ſic compoſitum eſſe ob mutatam abdominis figuram inſolitamque cervicis uteri poſituram cognoſces: idoneus puerperæ concilietur ſitus, & uno aut altero alterutrius manûs digito in vaginam ultra uteri cervicem intruſo, alterâque manu extra actionum ſuam in uterum exeren-

(*a*) Pag. 574.

(*b*) Accouchement Laborieux, pag. 12 & ſuivantes.

(*c*) Lamotte page 362.

(*d*) Henric. a. deventer, de art. obſt. pag. 201 & ſequent.

te ad ſitum naturalem redigatur, partuſque deinde ut in Hemorragiâ conſummetur.

MATRIX licet imprægnata ſuâ è ſede aliquoties prolabitur legitimaque tunc fit uteri præcipitatio. Statim ſi fieri poteſt reponatur, ſin minus ibi uſque ad ſolitum prægnationis terminum ſuſtineatur; qui cum acciderit, auxiliatricem deficienti naturæ, obſtetricans præſtet manum, digitis uteri cervicem paulatim (e) explicet, infantem & ſecundinas eliminet, uterumque in ſuam ſedem poſt partum reponat.

LEVIS pudendorum vaginæque cohæſio exulcerationem, inflammationem validam, aut vitium conformationis pro cauſis habet. Hæc tactu & viſu cognoſcitur. Obſtetricans cohærentes ſcalpello partes dividat, ſin minus, vel mulier non enitetur, vel ſubita fiet ab impingente fœtu dilaceratio, quam inflammatio, febris, dolor, ſuppuratio, quandoque etiam Gangræna conſequi poſſunt.

QUOT infantis integri exitum abſolutè præpediunt, totidem cauſæ Chirurgum, ad partum contrà naturam inſtituendum impellunt; eæ vero ſeptem annumerantur ſcilicet puerperæ lethum, (f), peſſima oſſium coxendicis conformatio, profunda ſimul & ſolida vaginæ parietum cohæſio; fœtus in abdomen primis temporibus elapſus, ibique uſque ad tempus ſolitum accretus (g);

(e) La pratique des accouchemens, par Portal page 68.

(f) Riolanus Anthrop. lib. VI. cap. VIII. Heiſterius Inſtit. Chirurg. pag. 759. Clariſſ. Winſlowius in Quæſt. Med. Chirurg. an adſervandam præ fœtu matrem obſtetricium hamatile minus anceps acæque inſons, quam ad ſervandam cum fœtu matrem ſectio cœſarea? Lut. an. 1744. propoſitâ.

(g) Hiſt. fœtûs muſſipont. Bayleus Hiſt. anat. gravid. 25 ann. ubi fœtus omento annexus erat. Imo pater meus Chirurg. Pariſ. dum mulieris novem menſes gravidæ viginti abhinc annis cadaver ſecaret, in illius abdomine fœtum invenit cujus placenta, interiori ilæorum margini, ultimæ vertebræ lumbari & oſſi ſacro adhærebat.

infans in tubâ fallopianâ (*h*), vel in ovario adauctus (*i*), quidamque tandem uteri impraegnati ramices (*k*).

Mala ossium coxendicis conformatio, profundaque simul & solida vaginae parietum cohaesio, tactu dijudicantur.

Foetûs vel in abdomen primo instanti elapsi, ibique accreti, vel in ovario aut tubâ fallopianâ adaucti haec dantur signa. Abdomen in amplam molem insurgit & irregularem formam exhibet; catamenia eadem fere sunt, saltem quoad periodos; nulla fere graviditatis apparent symptomata; perpetuus doloris sensus cuidam abdominis parti inesse deprehenditur; infantis partes earumque diversi motus, in turgidâ abdominis parte appositâ manu facile distinguntur. Nec versus posteriora invertitur, nec pro vario graviditatis tempore complanatur uteri cervix. Nulla matricis distentio percipitur, ultimisque tandem temporibus acutiores ingruunt dolores, quos valida febris, tentio in abdomine, aliaque pro variis circumstantiis symptomata soepius concomitantur.

Impraegnatum tandem uterum in ramice quolibet includi ex eo concluditur, quod primo uteri cervix deprehendi non potest, vel si deprehendatur, alterâ super Herniam appositâ manu & alterno sed leni motu partes in rupturâ contentas comprimente iidem motus, in illo percipiantur: Quodque deinde ramex è minori sensim in majus volumen exurgat, infantisque partes quarto vel circiter mense tactu visuque ut ita dicam distinguantur.

(*h*) Riolanus Anthrop. lib. II. cap. XXXV. Littrius & du Verneyus Act. Acad. Reg. Scient. an. 1702.

(*i*) Vieussens Differt. de structurâ & usu uteri. Littrius Act. Acad. Reg. Scient. an. 1701.

(*k*) Vid. Sennert. Instit. Med. Lib. IV. Part. I. Sect. II. cap. XVII. Observationemque M. Duchesnay-des-Prez prim. reg. hisp. Chir. à M. Simon nuperrimè in concentu publico Acad. Reg. Chirurg. promulgatam.

QUÆNAM in illis caſibus ſtatuenda prognoſis? quænam adhibenda ſit methodus ſatis perſpicuum eſt. Hinc certum infanti ſimul & matri imminet exitium, inde verò incerta proponitur medela; cur hæremus? anxiùm quam nullum remedium experiri ſatius eſt; novum ergo iter infanti cæſareâ ſectione parandum eſſe confidenter aſſerimus.

Has poſitiones, DEO JUVANTE, & præſide M. GEORGIO DE LA FAYE, Artium & Chirurgiæ Magiſtro, Reg. Chir. Acad. Prodirectore, Demonſtratore Regio, Scholæ Præpoſito deſignato, *tueri conabitur*, *RAPHAEL BENEVENTUS SABATIER*, *Pariſinus*, *in almâ Univerſitate Pariſienſi Artium Magiſter.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Martis 30 Maii à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam. Anno Domini 1752.

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis DELAGUETTE Regii Chirurg. Collegii Typographi 1752.